

NEFMI szakmai protokoll

a védőnő feladatairól újszülött és gyermekágyas anya otthoni első látogatásakor¹

(1. módosított változat)

Készítette: a Védőnői Szakmai Kollégium

I. Alapvető megfontolások

Az első látogatás megalapozza a védőnő prevenciók tevékenységét, a további gondozást, valamint a későbbi, optimális gyermekvállalást, ezért szükséges a védőnők számára az első látogatás legfontosabb minimális szakmai követelményeinek megfogalmazása.

Bizonyos esetektől eltekintve (pl. betegség, halvaszületés, csecsemő- és anyai halálozás, újszülött kori örökbeadás/örökbefogadás) az újszülött és gyermekágyas hazaadása egy időben történik. Tekintettel arra, hogy a gyermekágyas anya és újszülöttje elválaszthatatlan egységet képez, első látogatásuk, gondozásuk mindegyikük szempontjainak kölcsönös figyelembevételével kell, hogy történjen. Ezért a két gondozási csoport első látogatásáról egységes szerkezetben került kidolgozásra a protokoll.

A védőnői gondozás a team munka része, mely során a védőnő igénytől és helyzettől függően együttműködik a háziorvossal, házi gyermekorvossal, a szakellátás egyéb szakembereivel, illetve a szociális alapellátással (gyermekjóléti és családsegítő szolgálatokkal).

A protokoll bevezetésének alapfeltételei

Az újszülött hazaérkezésének bejelentése, a gondozás igénybevételének kérése, valamint az „Értesítés újszülöttről” c. nyomtatvány megérkezése. A bizalmi kapcsolat kialakulása a védőnő és gondozott között segíti a családot az újszülött kor, gyermekágyas időszak optimális kezelésében a védőnőt pedig a munkája elvégzésében.

Személyi feltétel:

Védőnői képesítés megléte. (védőnői oklevél) [49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet 2. § (1) bekezdés szerint.]

Tárgyi feltételek:

Védőnői alapvizsgálatok otthoni elvégzéséhez szükséges eszközök (védőnői táskák), információ rögzítéséhez papír, írószerszám (1. sz. melléklet)

Az újszülött és gyermekágyas egészségügyi és szociális ellátását szabályozó jogszabályok

1. Alkalmazási / érvényességi terület

1.1. A protokoll témájának pontos meghatározása, témaválasztás indoklása:

A protokoll célja a védőnő minimálisan és egységesen elvégzendő feladatainak meghatározása *újszülött és gyermekágyas anya otthoni első látogatása alkalmával, az alapellátás keretében.*

A témaválasztást indokolja, hogy az első látogatás, találkozás hosszú távon megalapozza gondozást szakmai, bizalmi, kapcsolati szempontból egyaránt.

1.2. A protokoll célja:

Az újszülött és gyermekágyas anya gondozási folyamatának elindítása, szomatikus, pszichés és szociális állapotának, körülményeinek feltérképezése, az akadályozó tényezők felismerése (és elhárítása) összhangban a „Védőnő preventív alapfeladatai, kötelessége és felelőssége a megelőző ellátásban” c. szakmai útmutatóval, valamint a Magyar Egészségügyi Ellátási Standardokkal (továbbiakban: MEES).

1.3. A protokoll célcsoportjai

- A) Újszülött
- B) Gyermekágyas anya

2. Definíciók, rövidítések

Védőnői újszülött és gyermekágyas gondozás definíciója:

A védőnő a jogszabályok, és a szakma szabályai alapján **komplex újszülött és gyermekágyas gondozást végez az alapellátás keretében.** A védőnő a gondozási folyamatban kiemelt figyelmet fordít a prevencióra, különösen az új élet fogadása, egészségben való felnevelése érdekében.

Újszülöttkor fogalma: a megszületést követően a csecsemő szűkebb értelemben 7 napos (168 óra) koráig, tágabb értelemben 28 napos koráig terjed.

Gyermekágyas anya fogalma:

A terhesség 24. hetétől kezdődően az anya szülést követő állapota, - függetlenül a szülés kimenetelétől (érett szülés, koraszülés, halvaszületés, vagy korai csecsemőhalál), a szülést követő 6 hétig.

¹ Megjelent: Egészségügyi Közlöny 2011/7.

A) ÚJSZÜLÖTT

3. Az állapot leírása

Kiváltó tényezők: megszületés

Genetikai háttér: szülészeti zárójelentés és családi anamnézis alapján

Incidencia/Prevalencia /Népmozgalmi adatok - az életkori sajátosságok kedvezőtlen tendenciák (mint pl. alacsony születésszám, magas koraszülési ráta) miatt az újszülött gondozás ellátási prioritások között szerepel.

Jellemző életkor és nem: születést követő 1 -4 hét, mindkét nem

Panaszok/Tünetek/Általános jellemzők:

A magzati életet követően az extrauterin élethez való alkalmazkodás időszaka.

A szülészetről való hazaadás feltétele: súlykontroll-, szopás - táplálás megindulása, az újszülött otthonában ellátható. Esetlegesen sárgaság regresszióban.

Érett újszülött: 37- 41. terhességi hét között született

Koraszülött: 37. terhességi hét előtt született

Dysmaturus újszülött: 10 percentil alatti testméretek (terhességi kor szerint)

4. Az ellátási folyamat leírása, ellátási algoritmus

A védőnő feladata, **hog**y folyamatos **megfigyelésen alapuló tanácsadással és egészségneveléssel**

- **támogassa** (és menedzselje) az újszülött időszak zavartalan, harmonikus folyamatát, az újszülött testi, lelki, szellemi és szociális jól-léte és a zavartalan adaptációja érdekében,

- **segítséget nyújtson** a családnak az egészségkárosodások elkerülése érdekében,

- **felfigyeljen** az újszülött életében bekövetkező kedvező vagy kedvezőtlen változásokra.

A védőnő a gyermekágyas és az újszülött egészséges fejlődése érdekében folyamatos egyénre szabott és célzott gondozást végez.

A gondozási tevékenységet komplexen végzi, kiterjed az újszülött és gyermekágyas, valamint családja szomatikus, pszichés és szociális állapotára. A gondozásba vételkor prioritást állít fel a gondozás dimenziói között.

(Újszülött gondozása - folyamatábra - 2. sz. melléklet)

II. Gondozási szükséglet feltárás (diagnosztikai eljárások)

Célja: az újszülött első látogatása

Helye: család otthona

Ideje: hazaadást, illetve a védőnő értesítését követő 48 órán belül (munkaszüneti nap kivételével)

1. Anamnézis felvétele:

1.1. kikérdezés, személyes beszélgetés alapján

várandósság lefolyása (ideje, esetleges szövődmények, veszélyeztetettség)

szülés ideje, lefolyása, esetleges szövődménye

újszülött életjelenségei, táplálás, esetleges sérülések, fejlődési rendellenességek

1.2. várandósdokumentáció, szülészeti anamnézis, kórházi zárójelentés, „Értesítés újszülöttről” c. dokumentum alapján:

- várandósság lefolyása (ideje, esetleges szövődmények, veszélyeztetettség)

- szülés ideje, lefolyása, esetleges szövődménye

- újszülött életjelenségei, táplálás, sérülések

- testméretek

- Apgar értékek

- kötelező újszülöttkori szűrővizsgálatok megtörténte (PKU, galactosaemia, hypothyreosis, csípőszűrés, érzékszervi)

- védőoltások (BCG, Hbs. vaccina)

1.3. Kockázatfelmérés (szomatikus, pszichés, környezeti) átlagostól eltérő v. kóros állapotok felismerése. *(kockázati tényezők előfordulása esetén a gondozás külön protokoll alapján történik)*

2. Fizikális vizsgálatok, megfigyelés

2.1. Szomatikus (megfigyelés, megtekintés):

- általános állapot

- elemi reflexek (Elemi mozgásminták, primitív reflexek - 3. sz. melléklet)

- fejforma

- érzékszervek (szem, fül)

- ajak, szájüreg

- mell,

- törzs

- köldök

- köröm

- bőr

- nemi szervek

- izomtónus
- mozgás, mozgásszervek
- táplálás (módja, hatékonysága, gyakoriság)
- vizelet,
- széklet
- fejlődési rendellenességek

2.2. Pszichés: pszichomotoros viselkedés, (anyai arcra adott reakció, kontaktuskészség, megnyugtathatóság)

2.3. Szociális környezet

- család, (örökbefogadás)
- anyagi, egzisztenciális
- tárgyi feltételek ld. lakás adottságai

3. Kötelező (minimálisan elvégzendő) szükséglet feltáró (diagnosztikai) vizsgálatok

3.1. Újszülött levétköztetése után, legfőbb megfigyelési területek

- újszülött testtartása
- fej (kutacs nagysága, feszsége, fejforma, esetleg vértartalmú koponyaduzzanat, lágy részek duzzanata)
- arckifejezés
- szem (tisztta, váladékos, bevérzés, szemrés -pupilla alakja)
- a mell (emlőduzzanat, boszorkánytej)
- köldök (köldökcsomk, sérv, nedvezés, gyulladás, vérzés)
- köröm
- a bőr, testhajlatok (száraz, piros, sárga, ráncos, rugalmas, feszes, vagy petyhüdt, bőrpír, hámlás, hámsiány)
- nemi szervek (alaki eltérések, genitális fluor, herék)
- széklet, vizelet
- izomtónus
- fejlődési rendellenesség

3.2. A lakás adottságainak, az újszülött környezetének megfigyelése:

Lakókörnyezet, tartózkodási hely sajátosságai:

- település típusa
- infrastruktúra
- szolgáltatásokkal való ellátottság
- település (rész) környezet egészségügyi adottságai (szennyezettség)

Személyes környezet:

- lakás típusa
- a helyiségek száma, tágassága, komfortja
- tisztasága
- az újszülött elhelyezése
- az újszülött öltözete
- a fűtés módja, szoba hőmérséklete
- állattartás (azonos helyiségben, vagy közeli környezetben)

Szociális okból veszélyeztetett gondozottak esetében jelezni és együttműködni szükséges a gyermekjóléti szolgálattal, a vonatkozó jogszabály alapján.

4. Gondozási szükségletek feltárása (Diagnosztikai algoritmusok)

Újszülött - Gondozási lap szerint (4. számú melléklet)

A védőnő kísérelje figyelemmel a változásokat és hívja fel a figyelmet, a gondozást végző orvos által szükség esetén előírt kontroll és egyéb (szűrő) vizsgálatok elvégzésére, jelentőségére, időben való megtörténtére. A védőnő feladata segíteni az információáramlást. A vizsgálatra való eljutás akadályoztatása esetén jelzéssel él a gyermekjóléti szolgálat felé, a megfelelő ellátó rendszer igénybevétele érdekében.

5. Ellátás /Gondozás tervezése

5.1. Gondozási terv elkészítése:

A hazaadás ténye fokozott odafigyelést igényel, mely az első 4 napon belül (< 96 óra) naponkénti egyszeri megelőző látogatást is indokolttá tehet. A szükséglet meghatározása egyéni mérlegelést igényel.

A terv magába foglalja az egészséges fejlődés megteremtésének feltételeit, a szoptatásra, és a csecsemőgondozásra, felkészítés lehetőségeit.

Célja: A gondozási szükségletek ismeretében meghatározni az újszülött egyedi minőségi ellátására irányuló célokat és azok eléréséhez szükséges tevékenységeket.

Helye: A család otthona

Ideje: Első látogatás alkalmával

Gondozási terv kiterjed:

az első látogatás során észleltektel rendszerezésére, rögzítésére a további gondozás megalapozása céljából -fiziológias és kóros tünetek időben való felismerésére, a korrekció időben történő megkezdésének támogatására.

5.1.1. Célok kitűzése

A védőnő feladata, hogy már a várandósság idején felkészítse az anyát (a családot) gyermekének és saját magának szülést követő otthoni ellátására, a védőnői szolgálat által nyújtott gondozásra, valamint azokra a veszélyeztető tényezőkre és tünetekre, melyek orvosi/azonnali orvosi, vagy más (pl. gyermekvédelmi) ellátást igényelnek.

5.1.2. Célok megvalósításának alternatívái

A védőnői látogatásokat jogszabály szabályozza a gyermekágyas anyára és újszülöttre vonatkozóan. A védőnő az intézetből hazajövetelt, illetve jelzést (szóbeli, írásbeli) követően - munkaszüneti nap kivételével -48 órán belül, majd ezt követően az első 6 hétben legalább hetente, illetve szükség szerint meglátogatja a családot. Fokozott gondozást igénylők esetében a jogszabály szükségletnek megfelelő látogatást ír elő.

5.1.3. Megfelelő alternatívák kiválasztása

A kockázat felmérés alapján egyéni mérlegelést követően történik.

5.1.4. Feladatok, intézkedések

A Magyar Egészségügyi Ellátási Standardok kézikönyvében leírtak (MEES) szerint történik.

III-IV-V. Gondozás/Kezelés Segítségnyújtás az állapotromlás megelőzésében/Rehabilitáció

1. Védőnői tevékenység, beavatkozások, műveletek

1.1. A védőnői első látogatása a család otthonában történik, részei: megfigyelés, megtekintés, kikérdezés, helyzetfelmérés, 0-4 napos életkorban elvégzendő szűrővizsgálatok meglétének ellenőrzése, a törvényes képviselő tájékoztatása az életkorhoz kötött - külön jogszabályban meghatározott - kötelező vizsgálatokról, információadás.

Bármilyen elváltozás, rendellenesség gyanúja esetén házi gyermekorvos/háziorvoshoz irányítás szükséges, melyről a házi gyermekorvost/háziorvost igazolható módon tájékoztatni, valamint a dokumentációban rögzíteni kell. Amennyiben a szülő részéről az orvos felkeresése bizonytalanak tűnik, szükséges az orvos felé való külön jelzés (módja a gyermekgondozási könyv, esetleg telefon) valamint rendszeres konzultáció kívánatos.

1.2. Szűrővizsgálatok:

A 0-4 napos korban végzendő szűrővizsgálatok elvégzésében (szükség esetén ismétlésében) védőnők számára jogszabály nem határoz meg feladatot és kötelezettséget. A védőnő a jogszabályokban és szakmai szabályokban meghatározott alapfeladatát végzi.

Védőnői kompetencia a kórházból hazabocsátás előtt (0-4 napos korban) elvégzendő szűrővizsgálatok, védőoltások, megtörténtének ellenőrzése, a vonatkozó jogszabályok szerint dokumentálás, és szükség esetén jelzés a házi gyermekorvos és házi orvos felé.

1.3. Dokumentáció

A gondozás folyamata, az elvégzett feladatok a gondozási dokumentációban rögzítésre kerülnek.

2. Gondozási műveletek (Fizikai aktivitás)

2.1. A nyilvántartásba vett újszülött első látogatásának/gondozásának szempontrendszere:

Táplálás:

- akadálymentes szoptatás támogatása
- akadályozott szoptatás (pl. örökbefogadás esetén)
- nehezített szoptatás

a) anyai szempontból:

- anyatejhiány
- szopás nehezítettsége az anyai mell anatómiai elváltozása miatt
- korábbi negatív szoptatási tapasztalat
- anya akut, vagy krónikus betegsége
- egyéb

Megjegyzés:

Feltétlenül orvosi ellátást igényel az emlőgyulladás, az anya akut és krónikus betegsége. A védőnő/laktációs szakember támogatására, segítségére, gyakorlati útmutatásaira is szükség van.

b) újszülött szempontjából:

- többes újszülöttek
- szopás nehezítettsége fejlődési rendellenesség következtében

- szájpadasadék,
- ajakhasadék,
- mikrognathia,
- makrognathia,
- egyéb

Megjegyzés:

Speciális sebészeti - fül-orr-gégészeti beavatkozások esetén a táplálással kapcsolatban szakorvos ad tanácsot, azonban a védőnő/laktációs szakember támogatása, segítsége, gyakorlati útmutatása is szükséges lehet.

Szopási nehezítettség az újszülött egyéb betegsége miatt

- koraszülöttség
- intrauterin retardáció
- szülési sérülés
- icterus
- idegrendszeri
- garatfal sérülés
- kulcsfont törés következtében fellépő fájdalom a nem megfelelő pozíció miatt
- egyéb

Megjegyzés:

Szakorvosi konzultáció, speciális beavatkozás elengedhetetlen, azonban a védőnő/laktációs szakember támogatása, segítsége, gyakorlati útmutatása is szükséges lehet.

Vizeletürítés:

- normál vizeletürítés (legalább napi 6 nedves pelenka)
- kevés vizelet
- kellemetlen szagú vizelet
- elszíneződött vizelet
- egyéb

Megjegyzés:

Kóros elváltozás gyanúja (kellemetlen szag, elszíneződés) esetén orvosi vizsgálat szükséges. Fokozott figyelmet kell fordítani a szoptatásra.

Széketürítés:

- rendszeres, gyakori (napi 3-4 x) széketürítés
- meconiumos széket ürítése
- a széket állagának megváltozása (pl. dyspepsia)
- bűzös habos széket
- nehéz/fájdalmas széketürítés
- egyéb

Megjegyzés:

Enyhébb esetben táplálási tanácsadás elegendő. Kóros elváltozás gyanúja (kellemetlen szag, rendellenes szín), tartós panaszok esetén orvosi vizsgálat szükséges.

Bőr

- elváltozás nélküli bőr
- sárga bőrszín
- szürkés, livid bőrszín
- barna foltos bőrelváltozás/ok, festéksejtek túlburjánzás
- haemangioma
- petyhüdt, ráncos bőr
- bőr alatti bevérzés a koponyán
- karcolás, sérülés nyomok az arcon, testen
- pontszerű sárgás kiütések az arcon
- száraz, hámló lerakódások a hajas fejbőrön
- egyéb

Megjegyzés:

Bármely kóros elváltozás gyanúja esetén orvosi vizsgálat szükséges.

Köldök

- leszáradóban lévő köldökcsont
- irritált környékű vérző köldökcsont
- gennyesen valódekozó köldök
- sarjadzás (fungus umbilici)
- köldök kitéremkedése/sérv gyanúja
- egyéb

Megjegyzés:

Bármely kóros elváltozás gyanúja esetén orvosi vizsgálat szükséges.

Mell

- elváltozás nélkül
- egyik/mindkét oldali emlőduzzanat (tejszerűen váladékozó emlő)
- érzékeny, piros duzzadt emlő
- több/kevesebb mellbimbó
- egyéb

Megjegyzés:

Tartós elváltozás, fejlődési rendellenesség esetén orvosi vizsgálatra van szükség.

Elemi reflexek

- elemi reflexek (moro-, szopó-, járás, mászás, fejemelés) kiválthatók
- elemi reflexek valamelyike nem váltható ki
- fokozott izomtónus mint újszülött kori élettani sajátosság
- rendellenes izomtónus (hypotonia)
- egyéb

Megjegyzés:

Bármilyen elváltozás, rendellenesség gyanúja esetén házi orvoshoz/házi gyermekorvoshoz irányítás szükséges

Köröm

- a körmök szarusak, elérik az ujjhegyet
- ujjhegyet el nem érő puha köröm
- ujjhegyen túlérő (hosszú) köröm
- gyulladt lobos körömágy
- egyéb

Megjegyzés:

Gyulladás esetén orvosi ellenőrzés szükséges.

Fej

- a koponyacsontok kemények, a fej körfogat nagyobb a mell körfogatnál
- koponya körmérete az átlagosnál kisebb, vagy nagyobb,
- a fej formája elnyúlt, de szimmetrikus / aszimmetrikus koponya
- kutacsok nívóban tapinthatók
- besüppedt nagykutacs (elégtelen folyadékbevitel!)
- elődomborodó nagykutacs
- egyéb

Megjegyzés:

Rendellenes fejméret, fejforma, eltérő kutacs-tapintat esetén orvosi vizsgálat szükséges.

Fül

- elváltozás nélkül
- egyik vagy mindkét oldalon csökevényes/hiányzó fülkagyló
- berepedt fülcimpa, sérült fülkagyló
- gyulladt váladékozó fül
- egyéb

Megjegyzés:

Rendellenesség, gyulladás gyanúja esetén orvosi vizsgálat szükséges.

Hallásvizsgálat újszülött korban

Módja: hirtelen zajkeltés közvetlen közelben

Adott lehetséges válasz:

Meglepetési reflex: a gyermek a sírást és a testmozgást egy pillanatra megszünteti

Auropalpebrális reflex: a nyitott szemhéjak gyors zárása/záródása, a zárt szemhéjak összerándulása (pl. koppanó hang adására)

Mozgási reflex: a karok átölelő mozdulata, rúgó-lökő mozgások végzése

Kiáltási reflex: sírás, amit a diszkomfort érzés mimikája vezet be (pl. száj lefelé görbül)

Légzési reflex: igen mély légvétel, amit szünet követ, majd néhány felületes légvétel

Ébredési reflex: az alvó újszülött felébred a hirtelen hangra

Értékelés:

Az eredmény elfogadható minimum 3 válasz megléte esetén

Megjegyzés:

- fontos figyelni arra, hogy étkezés után csökken a reflexválasz
- a reflex-készség hamar kimerül - többszöri ismétlés után bizonytalanná válik

Szemek

- anamnézis felvétele
- elváltozás nélkül
- megtekintés - fejlődési rendellenesség, sérülés, az arc felépítésének sajátosságai (aszimmetrikus szemrés, rendellenes (mongoloid jellegű) szemrés)
- kötőhártya bevérezés, duzzadt szemhéjak
- fokozott váladék a szemrésben, fokozott könnyezés (a könnycsatorna elzáródása vagy fertőzés gyanúja)
- szaruhártya (cornea) átmérője 10 mm - mérés eszköze: cornea mérésére alkalmas vonalzó
- megfigyelés: pupilla egyenletesen sötét, fekete
- egyéb

Látásfunkciók vizsgálata

- **fényérzékelés vizsgálata:** pupillalámpával kb. fél méter távolságból világítsuk meg a szemeket külön-külön, figyeljük, hogy a pupillák beszűkülnek-e a direkt fényre, fényre reagálnak

Megjegyzés:

Gyermekszemészeti vizsgálat indokolt ha a szülők anamnézisében szerepel

- retinoblastoma
- veleszületett szürkehályog
- veleszületett zöldhályog
- retinadystrophia
- kancsalság
- tompalátás
- szemüvegviselés
- nem sérülés okozta vakság
- koraszülöttség (< 500 g, <30 geszt. hét) - ROP
- intrauterin retardáció
- perinatalis komplikáció
- neurológiai rendellenesség
- juvenilis idiopathiás arthritis
- pajzsmirigy-betegség
- szájpadhasadék vagy más craniofacialis abnormalitás
- diabetes mellitus
- tartós gyógyszeres kezelés (szteroid)

Szájüreg

- elváltozás nélkül
- ajak, szájpad alaki eltérése (hasadék)
- átlagosnál nagyobb, szájból kilógó nyelv
- lenőtt nyelvfelek
- sooros felrakódások a szájnyálkahártyán
- szájnyálkahártya sérülés
- egyéb

Megjegyzés:

Rendellenesség, tartós elváltozás, szopási nehézség, képtelenség esetén orvosi vizsgálat szükséges.

Nemi szervek

- elváltozás nélkül
- duzzadt, bevértet genitáliák
- egyik vagy mindkét oldali herezacskóban here nem tapintható
- duzzadt herezacskó
- nagyajkak a kisajkakat nem takarják
- rendellenesen elhelyezkedő húgycsőnyílás
- tejszerű esetleg véres váladék ürülése hüvelyéből
- lobos, piros esetleg hámfosztott bőrfelület a nemi szervek környékén
- egyéb

Megjegyzés:

Rendellenesség, gyulladós tünetek esetén orvosi vizsgálat elengedhetetlen.

Mozgás, mozgásszervek

- elváltozás nélkül
- végtaghiány, alsó/felső végtag alaki elváltozása
- alsó/felső végtag aszimmetrikus tartása, mozgásban elmaradó végtag
- lábfej rendellenes tartása
- kézfej, tenyér felszín alaki rendellenességei

- egyéb

Megjegyzés:

A kar, láb és a kéz mozdulatai elsősorban reflex-szerűek

Spontán módon megriad - ez az ún. Moro-reflex

Kezét általában ökölben tartja

Bármely eltérés esetén orvoshoz irányítás szükséges.

Törzs

- elváltozás nélkül

- mellkas deformitás

- puffadt, elődomborodó has

- gerincoszlop formai eltérése

- egyéb

Megjegyzés:

Elváltozás esetén orvosi vizsgálat szükséges.

Fejlődési rendellenesség

Bármely szervrendszert, szervet érintheti, halmozottan is előfordulhat. Gyanú esetén orvosi vizsgálat szükséges. Diagnózis felállítása minden esetben orvosi feladat.

Szociális, környezeti tényezők

Mérlegetés, helyzetértékelés elvégzése a környezettanulmányi kód alapján védőnői feladat. Veszélyeztetettség esetén, jogszabályi előírás szerint jelzés gyermekjóléti szolgálat felé, együttműködés, szükség esetén a megfelelő intézkedés megtétele.

2.2. A további folyamatos gondozás biztosítása a tanácsadóban és családlátogatás keretében történik.

Tartalma: életkornak és aktuális állapotnak megfelelő észlelések, vizsgálatok, tanácsok és jövőbeni teendők.

2.3. Szükség esetén konzultáció a gondozásában résztvevő házi (gyermek) orvossal.

Tartalma: életkornak és aktuális állapotnak megfelelő észlelések, vizsgálatok, eredményei tanácsok és jövőbeni teendők egyeztetése.

2.4. Az újszülöttet veszélyeztető életkörülmény észlelése esetén jelzés házi orvos/házi gyermekorvos szakellátás, gyermekjóléti szolgálat felé, ezzel párhuzamosan ha szükséges hatósági intézkedés kezdeményezése.

Tartalma: életkornak és aktuális állapotnak megfelelő észlelések, vizsgálatok, eredményei tanácsok, aktuális és jövőbeni teendők, célkitűzések, határidők egyeztetése.

2.5. Sürgősségi ellátás

Bármilyen az életet, egészséget súlyosan veszélyeztető jelenség észlelése esetén azonnali orvosi ellátás kezdeményezése, az orvos megérkezéséig/szükség esetén védőnői elsősegélynyújtás.

2.6. Állapotromlás

Szekunder, terciér prevencióban a védőnő orvosi javaslat alapján jár el.

Bármilyen élettanitól eltérő jelenség észlelése esetén orvosi konzultáció, vizsgálat szükséges

3. Képzés, vagy oktatás

Az újszülött családjának felkészítése az újszülött gondozására, gondozási tevékenység bemutatása védőnői kompetencia szerint

Tartalma: életkornak és aktuális állapotnak megfelelő tanácsok és jövőbeni teendők.

4. Kiegészítő/alternatív gondozás

Nem jellemző.

5. Prognózis életkor és aktuális állapot szerint

5.1. A gondozás intenzitásának meghatározása az újszülött aktuális állapota szerint:

érett, tünetmentes újszülött gondozása szoros követés - fokozott gondozás speciális gondozás

5.2. A gondozás várható időtartama: szükséglet szerint- folyamatos

5.3. Lehetséges szövődmények, megelőzésük, segítségnyújtás az állapotromlás megakadályozásában

6. Ellenőrzés

A szakmai felügyeletről szóló jogszabály szerint.

7. Az újszülött ellátás megfelelőségének indikátorai

1. Szakmai munka eredményességének mutatói

1.1. Az újszülött szakmai irányelv szerinti ellátásának ellenőrzésére szolgáló folyamat

indikátorok: Az újszülött első védőnői látogatása - indikátorok (5. sz. melléklet) szerint felsorolva.

1.2. Elégedettség mérése

a gondozási ciklusok lezárásához/status vizsgálatához csatlakozóan történik (1 hó)

B) GYERMEKÁGYAS ANYA

3. Az állapot leírása

3.1. Kiváltó tényezők: szülés megtörténte.

3.2. Genetikai háttér: családi anamnézis és szülészeti zárójelentés alapján

3.3. **Incidencia / Prevalencia / Népmozgalmi adatok** - kedvezőtlen tendenciák miatt ellátási prioritások között szerepel. (pl. szélsőséges szülési életkor, vetélési, koraszülési statisztikák stb.)

3.4. Jellemző életkor és nem: születést követő 6 hét, szült nő

3.5. Panaszok/Tünetek/Általános jellemzők:

Gyermekágy általános jellemzői: hormonális változások, méh involúciója, tejbelövellés/laktáció, pszichés labilitás.

4. Az ellátási folyamat leírása, ellátási algoritmus

A védőnő feladata, **hog**y folyamatos **megfigyelésen alapuló tanácsadással és egészségneveléssel**

- **támogassa** (és menedzselje) a gyermekágyas időszak zavartalan, harmonikus folyamatát (a gyermekágyas testi, lelki, szellemi és szociális jól-léte érdekében).

- **segítséget nyújtson** a családnak az egészségkárosodások elkerülése érdekében,

- **felfigyeljen** a gyermekágyas életében bekövetkező kedvező vagy kedvezőtlen változásokra, **különös tekintettel a**

- **gyermekágyi depresszióra.**

A védőnő a gyermekágyas és az újszülött egészséges fejlődése érdekében folyamatos egyénre szabott és célzott gondozást végez.

A gondozási tevékenységet komplexen végzi, kiterjed a gyermekágyas az újszülött és családja szomatikus, pszichés és szociális állapotára. A gondozásba vételkor prioritást állít fel a gondozás dimenziói között.

(Gyermekágyas gondozása - folyamatára 6. számú melléklet)

II. Gondozási szükséglet feltárás (diagnosztikai eljárások)

Célja: a gyermekágyas anya első látogatása

Helye: család otthona

Ideje: hazaadást, illetve a védőnő értesítését követő 48 órán belül (munkaszüneti nap kivételével)

1. Anamnézis felvétele (gyermekágyas anya első látogatása során):

1.1. kikérdezés, személyes beszélgetés alapján

- Várandósság lefolyása (ideje, szövődmények, veszélyeztetettség)

- szülés ideje, lefolyása, szövődménye

- korai gyermekágy kórházi történései, esetleges szövődményei (vérnyomás, vércukor, széklet, vizelet, varix, lochia, gátseb/műtéti heg állapota, testhőmérséklet, emlők állapota, tejbelövellés, táplálkozás).

- hazaérkezés óta eltelt időben tapasztaltak (széklet, vizelet, varix, lochia, gátseb/műtéti heg állapota, testhőmérséklet, emlők állapota, tejbelövellés, közérzet, kedélyállapot, táplálkozás).

1.2. várandósdokumentáció, szülészeti anamnézis, kórházi zárójelentés, „Értesítés Újszülöttről” c. nyomtatvány alapján:

- terhesség lefolyása (ideje, szövődmények, veszélyeztetettség)

- szülés ideje, lefolyása, szövődménye

- terápia, beavatkozás vérkép, vizelet, vérnyomás

1.3. **Kockázatelemzés** (szomatikus, pszichés, környezeti) átlagostól eltérő v. kóros állapotok felismerése Gyermekágyas anya - Gondozási lap (7. számú melléklet) szempontrendszer szerint

a) szomatikus (megfigyelés, megtekintés):

- általános állapot (pulzus, vérnyomás, testhőmérséklet)

- bőrszín

- emlők, laktációs folyamat

- műtéti heg

- gát

- lochia

- vizelet,

- széklet

- aranyér

- varix

b) pszichés:

- általános közérzet

- kedélyállapot (szorongás, depresszió) - mérése protokoll szerint

- coping (megküzdés)

c) szociális környezet, (lakás)

- család, (örökbefogadás, apai segítség, egyéb támogató személy)
- anyagi, egzisztenciális
- életmód (étrend, mozgás)

1.4. Tárgyi feltételek ld. lakás adottságai

2. Fizikális vizsgálatok, megfigyelés, megtekintés

2.1. Szomatikus állapot felmérése, kikérdezés

- emlők megtekintése szükség esetén tapintásos vizsgálata
- alsó végtag megtekintése, tapintása (oedema, varix)
- általános állapot, közérzet
- bőrszín
- emlők, laktáció, szoptatás
- gátseb, műtéti heg
- lochia
- életmód (higiéne, táplálkozás)
- további kontroll, kezelés
- vizelet,
- széklet
- aranyér
- varix

2.2. Pszichés állapot:

Az első látogatástól kezdve különös figyelmet kell fordítani az anya lelki állapotára, coping készségére. Javasolt elvégezni a szülés körüli hangulatzavarok szűrését a meglévő protokoll alapján.

Különleges figyelmet igényel a szoptatás támogatása. Erre vonatkozó nemzetközi protokoll alkalmazása.

2.3. Szociális környezet, a lakás adottságainak, az újszülött környezetének megfigyelése:

- lakókörnyezet sajátosságai (szennyezés mentesség, szolgáltatások)
- település típusa
- lakás típusa
- a helyiségek száma,
- tágassága, (össz. négyzetméter/lakók száma)
- komfortja
- tisztasága
- egyéb

Szociális okból veszélyeztetett gondozottak esetében feltétlenül jelezni és együttműködni szükséges a gyermekjóléti szolgálattal, a vonatkozó jogszabály alapján.

3. Kötelező (minimálisan elvégzendő) **szükséglet feltáró** (diagnosztikai) **vizsgálatok**

Feltétlenül figyeljen a védőnő és hívja fel a figyelmet az orvos által esetlegesen előírt kontroll és egyéb (szűrő) vizsgálatok elvégzésére, jelentőségére.

4. Gondozási szükségletek feltárása (Diagnosztikai algoritmusok)

Gyermekágyas anya - Gondozási lap (7. számú melléklet) **szerint**

5. Ellátás /Gondozás tervezése

5.1. Gondozási terv elkészítése:

A terv magába foglalja: a zavartalan, szövődmenymentes gyermekágy (és az újszülött egészséges fejlődése) megteremtésének feltételeit, a szoptatásra felkészítést és a szülői szerep megerősítésének lehetőségeit.

Mind az újszülött, mind a gyermekágyas anya tekintetében fokozott odafigyelést igényel az első 4 nap (< 96 óra). A szükséglet meghatározása egyéni mérlegelést igényel.

Célja: A gondozási szükségletek ismeretében meghatározni a gyermekágyas anya egyéni igényeinek kielégítésére irányuló célokat és azok eléréséhez szükséges feladatokat.

Helye: Az anya otthona, tartózkodási helye

Ideje: Első látogatás alkalmával

Gondozási terv kiterjed:

- az első látogatás során észlelték további gondozás megalapozása céljából való rendszerezésére, rögzítésére
- fiziológiás és kóros tünetek időben való felismerésére, időben történő korrekció megkezdésének támogatására.

5.1.1. Célok kitűzése

A védőnő feladata, hogy már a várandósság idején felkészítse az anyát (a családot) gyermekének és saját magának szülést követő otthoni ellátására, a védőnői szolgálat által nyújtott gondozásra valamint azokra a veszélyeztető tényezőkre és tünetekre, melyek orvosi/azonnali orvosi, vagy más (pl. gyermekvédelmi) ellátást igényelnek.

5.1.2. Célok megvalósításának alternatívái

A védőnői látogatásokat jogszabály szabályozza. A gyermekágyas anyára és újszülöttre vonatkozóan a szülészeti intézményből történő hazajövetel, illetve jelzést (szóbeli, írásbeli) követően - munkaszüneti nap kivételével - 48 órán belül -, majd ezt követően az első 6 hétben legalább hetente, illetve szükség szerinti látogatást ír elő.

5.1.3. Megfelelő alternatívák kiválasztása

A kockázat felmérés alapján, egyéni mérlegelést követően történik

5.1.4. Feladatok, intézkedések

A Magyar Egészségügyi Ellátási Standardok kézikönyve (MEES) szerint történik

III-IV-V. Gondozás / Kezelés Segítségnyújtás az állapotromlás megelőzésében/ Rehabilitáció

A család otthonában történik, részei: megfigyelés, megtekintés, kikérdezés, komplex támogatás, információadás.

1. Védőnői tevékenység, beavatkozások, műveletek

1.1. Szűrővizsgálatok:

Védőnők számára jogszabály nem határoz meg feladatot és kötelezettséget gyermekágyas gondozási tevékenység során.

1.2. Dokumentáció

A gondozás folyamata, az elvégzett feladatok a gondozási dokumentációban rögzítésre kerülnek.

2. Gondozási műveletek (Fizikai aktivitás)

2.1. A nyilvántartásba vett gyermekágyas anya első látogatásának és gondozásának szempontrendszere:

Általános állapot

Védőnői megfigyelés és anyai szubjektív érzés megkérdezése, a kettő összevetése egyaránt lényeges.

Pulzus

- eltérés nélkül
- szapora pulzus (nyugalmi helyzetben)
- egyéb

Megjegyzés:

A pulzusszám bármilyen eltérése miatt orvosi konzultáció szükséges.

Vérnyomás

- eltérés nélkül
- alacsony
- magas
- egyéb

Megjegyzés:

Normál értéktől való eltérés esetén orvosi konzultáció szükséges.

Testhőmérséklet

Megjegyzés:

első 2 hétben rendszeres ellenőrzése szükséges.

Bőrszín

- eltérés nélkül
- sápadt
- szederjes/sápadt, nyirkos
- kipirult
- egyéb

Megjegyzés:

Feltűnő bőrszín és egyéb kóros tünetek esetén sürgős orvosi ellátást igényel.

Emlők, laktációs folyamat, szoptatás

- eltérés nélkül
- akadályozottság a szoptatásban (pl. örökbefogadás)
- anyatejhiány

- anyatej mennyiségének csökkenése
- fájdalom az emlőben
- emlőbimbó fájdalom
- emlőbimbó sérülése, berepedése
- korábbi negatív szoptatási tapasztalat
- a mell anatómiai elváltozása miatt
- többes szülés / újszülött (-ek)
- egyéb

Megjegyzés:

Feltétlenül orvosi ellátást igényel az emlőgyulladás, az anya akut és krónikus betegsége.

Egyéb panaszok, problémák esetében a védőnő a szoptatási protokoll szerint járjon el, illetve kérje laktációs szakember segítségét.

Műtéti heg sectio caesareát követően

- békés, gyógyulóban
- gyulladt
- ödéma
- egyéb

Megjegyzés:

Gyulladás, kóros elváltozás gyanúja esetén orvosi ellátást igényel.

Gátseb

- békés, gyógyulóban
- gyulladt
- ödéma
- kilökődő varrat
- egyéb

Megjegyzés:

Gyulladás, kóros elváltozás gyanúja esetén orvosi ellátást igényel.

Lochia

- normális
- normális involúciótól való eltérés (extrém vérzés, kellemetlen, vagy bűzös váladék, görcsös fájdalom, láz)
- fokozott higiénia
- egyéb

Megjegyzés:

Fertőzés veszély miatt fokozott odafigyelést igényel. Normálistól való eltérő állapot sürgősségi orvosi ellátást igényel.

Vizelet

- normális
- gyakori
- fájdalmas
- véres
- egyéb

Megjegyzés:

Bármilyen panasz esetén orvosi ellátás szükséges

Széklet

- normális
- hasmenés
- székrekedés
- véres
- egyéb

Megjegyzés:

Táplálkozási tanács a konzisztencia rendezésére. Tartós fennállás esetén orvosi ellátás szükséges

Aranyér

- nincs
- van
- panaszt okoz (fájdalmas, vérzik)
- egyéb

Megjegyzés:

Tartós fennállás esetén orvosi ellátás szükséges

Varix

- nincs

- fájdalmas, gyulladt
- ödémás láb
- egyéb

Megjegyzés:

Normálistól való eltérés orvosi ellátást igényel.

Étrend/folyadék (egészséges táplálkozás)

- kiegyensúlyozott
- krónikus étvágytalanság
- elégtelen folyadékbevitel
- egyéb

Megjegyzés:

Étkezési problémák tartós fennállása esetén orvosi konzultáció szükséges.

Életmód

- kiegyensúlyozott
- testmozgás, gyermekágyas torna
- túlzott fizikai terhelés
- testmozgás hiánya
- higiéné
- táplálkozás
- szexuális élet, fogamzásgátlás
- egyéb

Megjegyzés:

Minden esetben védőnői tájékoztatás adása a felsoroltakra vonatkozóan.

Pszichés állapot

- kiegyensúlyozott, panaszmentes
- lehangoltság
- ok nélküli sírás, átmeneti alvási és evési zavarok
- nagyfokú bizonytalanság, önbizalomhiány, döntésképtelenség
- anyasággal szembeni elvárásoknak való megfelelés kétsége
- gyermekágyi depresszió
- egyéb

Megjegyzés:

Megfigyelés „A szülést követő időszak pszichés változásai ...” protokoll szerint.

Különös figyelmet és szakgondozást igényel a szövődményes szülés (ikerszülés, koraszülés, sérült újszülött, halvaszületés, vagy az újszülött elvesztése).

Környezeti és szociális status

Mérlegelés, helyzetértékelés elvégzése a környezettanulmányi kód alapján védőnői feladat. Veszélyeztetettség esetén, jogszabályi előírás szerint jelzés gyermekjóléti szolgálat, illetve házi orvos felé, együttműködés, szükség esetén beavatkozás. Rendkívüli veszélyhelyzet esetén rendőrség, gyámhatóság értesítése.

2.2. További folyamatos gondozás a család otthonában, tanácsadóban történik.

Tartalma: aktuális állapotnak megfelelő észlelések, vizsgálatok, tanácsok és jövőbeni teendők.

2.3. Szükség szerint konzultáció a gondozásában résztvevő szülész-nőgyógyász szakorvossal és házi orvossal.

Tartalma: aktuális állapotnak megfelelő észlelések, vizsgálatok, tanácsok és jövőbeni teendők, együttműködések.

2.4. A gyermekágyas anya szociális, családi körülményeinek önmagára és/vagy újszülöttjére veszélyt jelentő változása esetén jelzés szakellátás, házi orvos/házi gyermekorvos gyermekjóléti szolgálat felé, és szükség esetén ezzel párhuzamosan a hatósági intézkedés kezdeményezése.

Tartalma: aktuális állapotnak megfelelő beavatkozás és jövőbeni teendők

2.7. Sürgősségi ellátás

Bármilyen az életet, egészséget súlyosan veszélyeztető jelenség észlelése esetén azonnali orvosi ellátás szükséges, az orvos megérkezéséig/szükség esetén védőnői elsősegélynyújtás.

2.8. Állapotromlás, szövődményes gyermekágy, újszülött elvesztését követő gondozás

Szekunder, terciér prevencióban a védőnő orvosi javaslat alapján jár el.

Bármilyen élettanítól eltérő jelenség észlelése esetén orvosi konzultáció, vizsgálat szükséges

3. Képzés, vagy oktatás

Védőnői kompetencia szerint a gyermekágyas aktuális állapotának megfelelő tanácsok és jövőbeni teendők.

Tájékoztatás A gyermekágyas és családja tájékoztatása a védőnői kompetencia szerint.

Tartalma: aktuális állapotnak megfelelő tanácsok, információk és jövőbeni teendők.

4. Kiegészítő/alternatív gondozás

Gyermekágyi pszichés zavarok esetén pszichológus, pszichiáter kezelése szükséges

5. Prognózis

5.1. A gondozás intenzitásának meghatározása az aktuális állapot szerint:

- tünetmentes, fiziológiás gyermekágy
- szoros követést, fokozott gondozást igénylő helyzetek:
 - = szoptatási nehézségek
 - = koraszülés,
 - = halva születés, újszülött elvesztése

5.2. A gondozás várható időtartama: 6 hét

5.3. Lehetséges szövődmények, megelőzésük, segítségnyújtás az állapotromlás megakadályozásában

6. Ellenőrzés

A szakmai felügyeletéről szóló jogszabályok szerint történik.

7. A gyermekágyas ellátás megfelelőségének indikátorai

a) Szakmai munka eredményességének mutatói

A gyermekágyas szakmai irányelv szerinti ellátásának ellenőrzésére szolgáló folyamat Az ellátás eredményességének mutatói eredmény indikátorok alapján: Gyermekágyas anya első védőnői látogatása - indikátorok - 8.sz. melléklet

b) Elégedettség mérése: a gondozási folyamat végén történik (várandós törzslap lezárásakor)

8. A protokoll bevezetésének feltételei

Jogszabályi háttér

1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról

49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet a védőnői területi ellátásról

Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programjáról 46/2003. (IV. 16.) OGY határozat

Nemzeti Csecsemő és Gyermek Egészségügyi Program (2005. EüM)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégiáról 47/2007. (V. 31.) OGY határozat

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

VI. Irodalomjegyzék

1. Egészséges újszülöttek ellátása szülőszobán és a gyermekágy ideje alatt (Egészségügyi Minisztérium Szakmai Protokollja), készítette a Csecsemő és Gyermekgyógyászati Szakmai Kollégium
2. A védőnő preventív alapfeladatai, kötelezettsége és felelőssége a megelőző ellátásban (OTH 2004.)
3. Magyar Egészségügyi Ellátási Standardok (MEES. - 2007.)
4. A „Védőnői Ellátás Folyamata” I/3. Magyar Egészségügyi Ellátási Standardok kézikönyvéről (MEES) 1.0 változat - Eü. Közlöny, 2007.év4.szám. (727-740.)
5. Védőnői Szakmai Kollégium Módszertani útmutatói I-II-III. 2007.
 - A védőnői ellátás céljai, általános feladatai, módszerei
 - A területi védőnő feladatai a komplex családgondozásban
 - A kórházi/klinikai védőnő feladatai az intézményi ellátásban
6. Védőnői Módszertan (jegyzet), szerk. Székely-Szél-Szeles-Kispéterné Semmelweis Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Budapest 2002.
7. A pszichomotoros fejlődés zavarainak felismerése és ellátása az alapellátás gyakorlatában 2.sz. módszertani levél OGYEI-MAVE. 2005.
8. OTH Védőnői Szakfelügyeleti Osztály Szülést követő korai hazaadással kapcsolatos vélemény (OTH 3717-3/2007.)
9. Egészségügyi Minisztérium - Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet (2005. november) „Közös kincsünk a gyermek” Nemzeti Csecsemő és Gyermekegészségügyi Program
10. A szülést követő időszak pszichés változásai. Védőnők szerepe, lehetősége, kompetenciája a szülés körüli hangulatzavarok felismerésében. (Az Egészségügyi Minisztérium szakmai protokollja - Eü. Közlöny 2006. március 31.)
11. Lynne Hutnik Conrad: Szülészeti és újszülött kori gondozás (Nővér Könyvek) Medicina Kiadó 1998.
12. Maródi László: Gyermekgyógyászat Medicina Kiadó 2003.
13. Szülészeti-Nőgyógyászati Protokoll szerk. Dr. Papp Zoltán Golden Book kiadó 2002.
14. C. Molnár Emma, Füredi János, Papp Zoltán Szülészeti nőgyógyászati pszichológia és pszichiátria (Medicina 2006 Bp.)

15. Szoptatás támogatása a szülés körüli időszakban egészséges anya és érett újszülött esetén ABM Clinical Protocoll/5: peripartum breastfeeding management for healthy mother and infant at term - Academy of Medicine 5. sz. protokollja, Academy of Breastfeeding Medicine Protocoll Committee 2002. november 16. (elérhető a Szoptatásért Magyar Egyesület honlapján: www.szoptatasert.hu)

16. A kizárólagos szoptatás elérésének irányelvei ILCA Kiadó: ETI 2005. június megtalálható még a Szoptatásért.hu honlapon: www.szme.hu

Egyéb források:

Útmutató a „Gyermekágyasok és újszülöttek védőnői gondozásához” (tervezet) készült a MAVE - kutatási program keretében 1998.

A szakmai protokoll érvényessége: 2013. december 31.

VII. Mellékletek

1. melléklet: A protokoll bevezetésének tárgyi feltételei
2. melléklet: Újszülött gondozása - Folyamatábra
3. melléklet: Elemi mozgásminták, Primitív reflexek
4. melléklet: Újszülött - Gondozási lap
5. melléklet: Az újszülött első védőnői látogatása - indikátorok
6. melléklet: Gyermekágyas gondozása - Folyamatábra
7. melléklet: Gyermekágyas anya - Gondozási lap
8. melléklet: Gyermekágyas anya első védőnői látogatása - indikátorok

1. számú melléklet

A protokoll bevezetésének tárgyi feltételei

a) Védőnői táská tartalma:

- testméretek felvételére alkalmas eszköz (mérőszalag)
- vérnyomásmérő
- testhőmérő
- nyelvlapoc (egyszer használatos)
- bőrellátás eszközei:
- gumikesztyű, gumiujj
- steril kötszer
- alkohol
- vatta pálca
- köldökellátás eszközei
- csipesz
- kisolló (körömvágó)
- kötszervágó olló
- nagyító
- ceruzalámpa

b) Dokumentációs eszközök (49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklet)

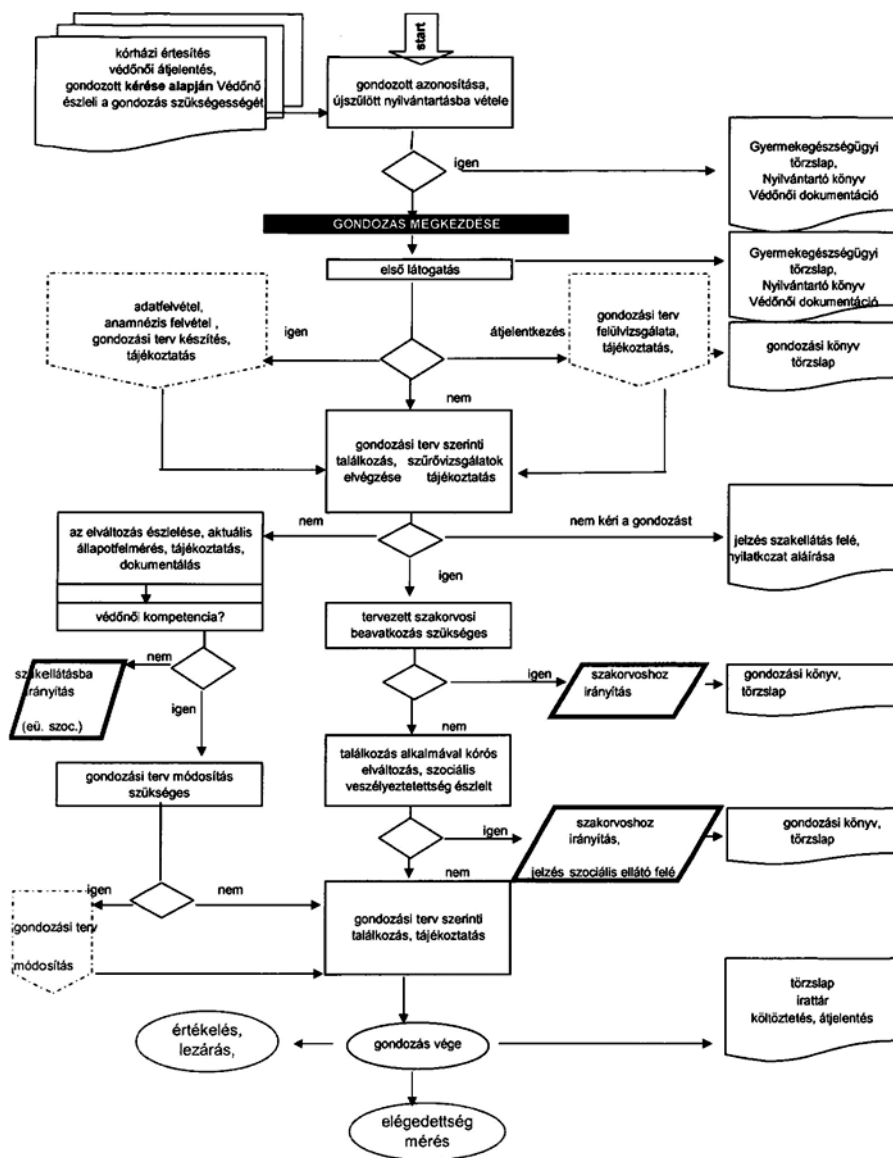
ba) papír

bb) elektronikus

- számítógép (1 db/2 fő)
- nyomtató
- hardver + szoftver + karbantartás
- internetcsatlakozás

2. számú melléklet

Újszülött/csecsemő védőnői gondozásának folyamatábrája

3. számú melléklet

Elemi mozgásminták, primitív reflexek

Kiválthatók 29-30. héttől születéstől 7 hóig, később kóros.

VERTIKALIZÁCIÓS (testtartás)

- Lebegtető ültetés
- Ülésbe felrugaskodás
- Ülésbe húzás háton fekvő helyzetből

LOKOMOTOROS (helyváltoztató)

- Lejtőn felfele kúszás
- Lejtőn lefele kúszás
- Elemi mászás
- Elemi járás
- Fejemeléssel aktivált kúszás

PRIMITÍV REFLEXEK (20-24. hétig)

- Moro reflex
- Kapaszkodási reakció
- Bauer reflex
- Szopó reflexek, periorális, orális reakciók!!! (keresési, alsó ajak, felső ajak, állkapocs reflex)

4. számú melléklet

GONDOZÁSI LAP - ÚJSZÜLÖTT

Újszülött neve	
Anyja neve	

Időpontok	Év	Hónap	Nap	Megjegyzés
szülés				
hazaérkezés				
védőnői látogatás				
védőnői tervezett látogatás				

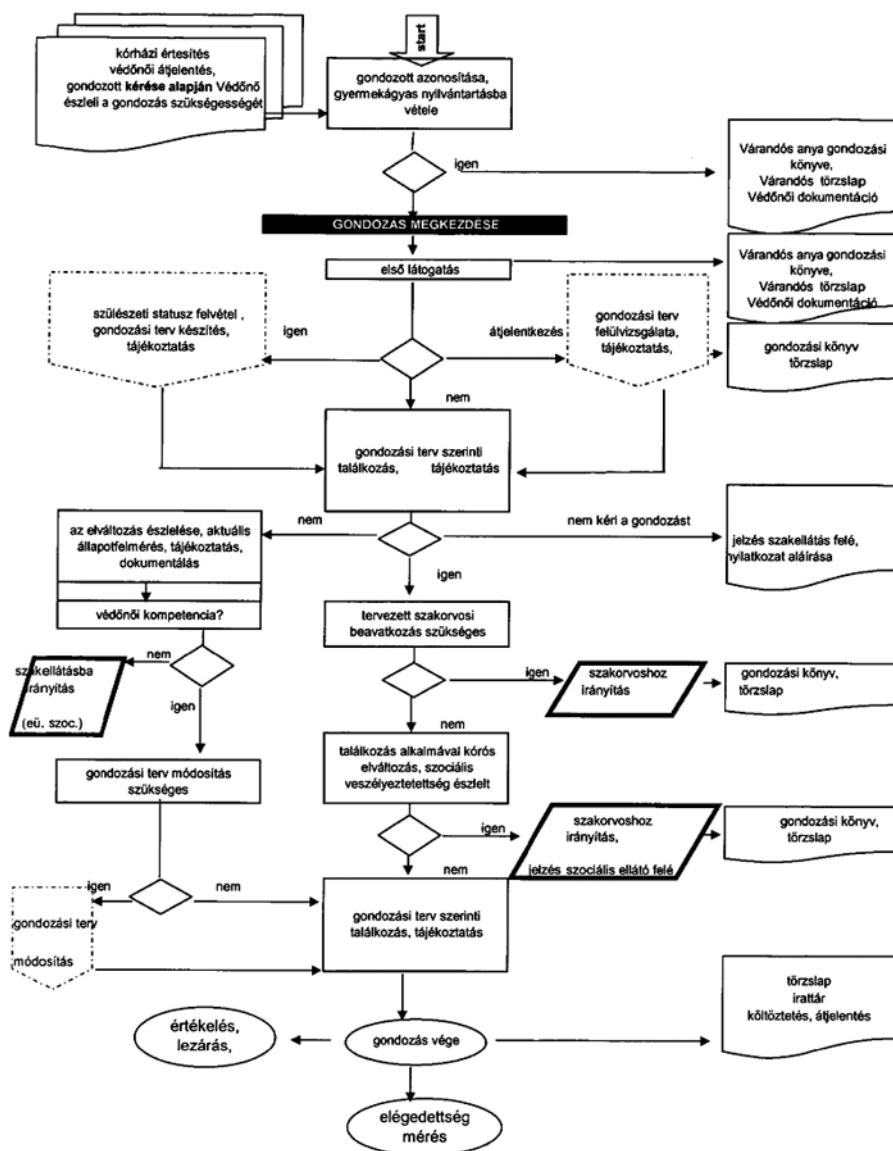
Újszülött	Védőnői észlelés, megfigyelés, kikérdezés		
			Tanács, tevékenység
Általános állapot			
Elemi reflexek	kiválthatók		
	nem válthatók ki		
Fejforma/körfogat	szimmetrikus		
	aszimmetrikus		
	kutacs (ujjnyi)		
	fejkörfogat/cm		
Szemek/szemrés	szimmetrikusak		
	aszimmetrikus		
	váladékozás		
	bevérzés		
	egyéb		
Fül	csökevényes		
	hiányzó fülkagyló		
	egyéb		
	ajak		

Ajak/szájüreg	nyelv		
	szájpad		
	nyálkahártya		
Mell	emlőduzzanat		
	boszorkánytej		
	fejlődési rendellenesség		
	egyéb		
Törzs	Mellkas:		
	Has:		
	Gerinc		
Köldök	köldökcsont nincs		
	köldökcsont van		
	nedvedzik		
	gyulladt		
	vérzés		
	sérv		
Köröm	ujjhegyig érő		
	ujjhegyen túlérő		
	gyulladt		
	egyéb		
Bőr állapot	turgor		
	szín		
	hámsérülés		
	kiütések		
	egyéb elvált.		
Nemi szervek	alaki eltérés:		
Izomtónus	duzzanat		
	váladékozás		
	normális		
	petyhüdt		
Mozgásszervek, mozgás,	fesztes		
	egyéb		
	alaki eltérés:		
	funkcionális eltérés:		

1	A hazaadástól számított 48 órán belül meglátogatott újszülöttek számának meghatározása	A hazaadástól számított 48 órán belül a védőnő által meglátogatott újszülöttek száma	Meglátogatott újszülött száma	Összes újszülött száma	100	fő		Befolyásolja: a szülészeti intézmény és a terület kapcsolata, kapott-e a családtól időben értesítést. A gondozott populáció összetétele, a populáció szociális megoszlása. A védőnő családban való elfogadottsága, várandós gondozása, szakmai felkészültsége.
2	A szükségletek szerint való Újszülött gondozás meghatározása	A megfelelően kitöltött Újszülött gondozási lapok közül hány tartalmaz a szükségletek szerinti tevékenységet, tanácsokat	Összes megfelelően kitöltött gondozási lapok száma	Összes újszülött száma	100	fő		Befolyásolja: megfelelő szülészeti intézetből kapott dokumentáció, a gondozott populáció összetétele, a populáció szociális megoszlása, a védőnő családban való elfogadottsága, várandós gondozása, szakmai felkészültsége.

6. számú melléklet

Gyermekágyas anya védőnői gondozásának folyamatábrája

7. számú melléklet

GONDOZÁSI LAP-GYERMEKÁGYAS ANYA

Név	
Szül. név	
TAJ	

Időpontok	Év	Hónap	Nap	Megjegyzés
szülés				
hazaérkezés				
védőnői látogatás				
védőnői tervezett látogatás				

Gyermekágyas anya	Védőnői észlelés, megfigyelés, kikérdezés		
			Tanács, tevékenység
Általános állapot	kitűnő		
	megfelelő		
	rossz		
	kezelést igénylő (részletezés)		
Pulzus szám/min.			
Vérnyomás Hgm-ben			
Testhőmérséklet Celsius°-ban			
Bőrszín	normális		
	sápadt		
	kezelést igénylő (részletezés)		
Emlők állapota	bőrszín		
	feszeség		
	teltség		
	csomó/csomók		
	bimbó		
	bőr hőmérséklet		
Laktációs folyamat	belövellés érzet		
	belövellés előtt		
	belövellés után		

1	A hazaadástól számított 48 órán belül meglátogatott gyermekágyas anyák számának meghatározása	A hazaadástól számított 48 órán belül a védőnő által meglátogatott gyermekágyas anyák száma	Meglátogatott gyermek-ágyas anyák száma	Összes gyermek-ágyas anyák száma	100	fő		Befolyásolja: a szülészeti intézményes a terület kapcsolata, kapott-e az intézménytől, ill. családtól időben értesítést. A gondozott populáció összetétele, a populáció szociális megoszlása. A védőnő családban való elfogadottsága, várandós gondozása, szakmai felkészültsége.
2	A szükségletek szerint adott tanácsokat tartalmazó gyermekágyas anyák gondozási lapok számának meghatározása	A megfelelően kitöltött gyermekágyas gondozási lapok közül hány tartalmaz a szükségletek szerinti tevékenységet, tanácsokat	Szükségletek szerint adott tanácsokat, tevékenységet tartalmazó, megfelelően kitöltött gondozási lapok száma	Összes gyermek-ágyas anyák száma	100	fő		A védőnő gondozási tevékenységének tartalmát, a tanácsadást, és ezek minőségét jellemzi. Befolyásolja: megfelelő szülészeti intézetből kapott dokumentáció, a gondozott populáció összetétele, a populáció szociális megoszlása, a védőnő családban való elfogadottsága, várandós gondozása, szakmai felkészültsége.